

Het voedsel van de Kerkuil in Zuid-Flevoland.

Uit *De Grauwe Gans* jrg. 27 (2) juli 2011 Tijdschrift van Stichting Vogel- en Natuurwacht 'Zuid-Flevoland'. Ton Eggenhuizen.

Sla uw vogelgids er maar op na: Kerkuilen komen voor in kleinschalig, halfopen landschap. Maar toen Ton Eggenhuizen dertig jaar geleden in de Flevopolder ging wonen, kwam hij tot de ontdekking dat kerkuilen wel degelijk veel voorkwamen in het grootschalige, open landschap. Ondanks de tot in de puntjes uitgevoerde 'biljartisering' van het landschap weten kerkuilen hun kostje hier goed bij elkaar te scharrelen. Dit artikel lag al jaren lang op de plank, klaar voor een boek dat niet verschenen is. En nu blijkt dat het nog nauwelijks aan actualiteit verloren heeft. Sleutel tot het succes van de kerkuilpopulatie in de Flevopolder is naast broedgelegenheid, het ruime voedselaanbod.

Het is lang niet pluis geweest in huize Eggenhuizen, want daar lagen met goedvinden van de echtgenote ruim 10.000 braakballen van de kerkuil klaar om uitgeplozen te worden. De braakballen werden door A.M. Liosi verzameld in de jaren '90-'92 en ook nog in 1996. Voor te stellen is dat de balen ballenstof een muffe lucht en hygiënisch ongemak met zich meebrachten.

Maar waar leidde dit uitpluizen toe? Het overgrote deel van het voedsel bleek te bestaan uit muizen, waarbij de veldmuis in aantallen en in gewicht wel de kroon spant. 86% van het totale gewicht van zijn prooien heeft de kerkuil in de Flevopolder bestaat veldmuizen. In braakballen van de kerkuil is de schedel,

inclusief de onderkaak van muizen vaak nog intact. Dan is met een determinatiehandleiding, bijvoorbeeld die van R. Lange, heel goed uit te maken om welke muizensoort het gaat. Ook deskundigen, waaronder Rombout de Wijs, hielpen met het determineren. Naast de veldmuis en de bosspitsmuis (3,8 % van het gewicht van alle muizen samen in het voedselaanbod) leggen alleen de aardmuis en de bosmuis nog enig gewicht in de schaal, met respectievelijk 3,4 en 1,9 %. Kleine vogels vallen soms ook ten prooi; opvallend is dat de huismus met 262 exemplaren (3,9 % van het totale prooigewicht) vrij vaak gegeten werd en dat de spreeuw helemaal niet op het lijstje voorkomt.

Per muizensoort lees je in dit artikel beschrijvingen van biotoop en voornaamste vindplaats in de Flevopolder. Maar het betreft hier de toestand van begin jaren 90. Intussen heeft de tijd niet stil gestaan en lijkt het wel of er op sommige percelen geen veldmuis meer te vinden is. Nieuwe gedegen braakbalanalyses uit Zuid-Flevoland zijn dringend gewenst, zeker gezien de afhankelijkheid van kerkuilen van deze muizensoort. Met het percentage veldmuizen in het voedsel nam (neemt?) Zuid-Flevoland toch wel een unieke plaats in binnen Nederland, want die eenzijdigheid in voedsel komt elders binnen de landsgrenzen niet voor.

Overige geselecteerde artikelen uit de vogelbladen

Dier en Milieu jrg. 86 (3) juni 2011. Vakblad voor handhavers op het gebied van Dier en Milieu. H. Peeters 'Kuinderbos, een vijftigjarige puber.'

De Dompfhoorn jrg. 45 (24) juni. 2011. Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden. Er is een vogelwerkgroep opgericht als onderdeel van de Natuurwacht. Om te beginnen richt men zich op het reservaat Over - Heicop. Contactpersoon is Eduard Polfliet.

Tussen Duin & Dijk jrg. 10 (2) 2011. Landschap Noord-Holland. H. Smit 'Verdwijnt de Huismus uit Alkmaar?' F. Koning 'Houtsnip, een feestmaal voor de Havik'.

Dutch Birding jrg. 33 (3) 2011. Tijdschrift voor Palearctische vogels. W. Faveyts et al. 'Aziatische Wespindief.' A.B. v.d. Berg 'Groene Reiger te

Amsterdam en Zaandam in 2006-09'. S. Bot et al. 'Buidelmezen in Eurazië'.

Fitis jrg. 47 (2) mei 2011. VWG Zuid-Kennemerland. A. Bloem 'Tellingen van het Landje van Gruijters, Nova Zembla en het Fort Benoorden Spaarndam'. J. Meijer 'De Heksloterpolder, een verslag van 10 jaar tellingen'. Het blijkt een soortenrijke polder te zijn.

IJsselmeerberichten jrg. 39 (2) zomer 2011. IJsselmeervereniging. Actueel: Afsluitdijk, met 130km/uur door een natuurgebied! We zijn weer gezond bezig.

De Kruisbek jrg. 54 (3) juni 2011. Vogelwacht Utrecht. A.v. Kleunen 'Broedvogels van het Leersumse Veld en Ginkelduin in '08-'10. G. Ottens 'Roofvogels en uilen zijn niet voor de

show'.

Landschap Noord-Holland jrg. 38 (2) mei 2011.

L. Klein Schiphorst 'Golfbanen ook voor kluten en ijsvogels'. Nieuwe golfbanen worden er niet meer aangelegd, daarom is de concurrentie tussen natuurbeschermers en golfsportliefhebbers verleden tijd. Nu blijkt dat veel golfterreinen unieke rust bieden aan bijzondere vogels.

Meerkoet jrg. 34 (2) 2011. Natuurvereniging Wierhaven. Uitgebreid logboek van alle per maand geringde vogels.

Mens & Natuur jrg. 62 (2) zomer 2011. Geen specifiek vogelnieuws.

Van Nature jrg. 21 (3) juni 2011. Tijdschrift van Natuurmonumenten. E. de Haan 'Meer broedende zwarte sterns in plassen Ankeveen'. M. v.d. Weide 'Akkoord: overlast beheersbaar, ganzen niet onnodig gedood'. Het afschot van ganzen wordt in

vijf jaar afgebouwd, wel wordt het aantal ganzen (jaarvogels) teruggebracht tot 100.000.

Natuur Nabij jrg. 39 (2) juni. 2011. IVN Eemland. A. Niehoff Werning 'Bezoek Soestdijk'. Ondanks de 100.000 mensen die de opera in de paleistuin bezochten gaan de ijsvogels gewoon door met broeden aan de rand van de vijver.

Onze Waard jrg. 42 (2) zomer 2011. Natuur- en vogelwacht 'De Alblasserwaard' P. Bieren 'Veel nesten van de Purperreiger in boezems Kinderdijk'. **De Steenloper** jrg. 29 (2) zomer 2011. VWG Den Helder e.o. R. Horvath 'Bestrijdingsmiddelen in de bollencultuur'.

De Tringa jrg. 33 (2) mei. 2011. VWG Schagen e.o. Een nieuwe naam, Tringa in plaats van Tringiaan en een nieuw jasje. R. Holstege 'Overlast grauwe gans', wat doen we daar in de praktijk aan?

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar een van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met een van de bestuursleden.